

ที่ นร ๑๑๑๗ / ๑๘๕๙.๑

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒๘ อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกี่ยวกับ “แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด กรณีนักเรียนอาชีวศึกษา”

ด้วย สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พิจารณาเห็นว่า ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่งผลเสียต่อครอบครัว ชีวิต ทรัพย์สิน และประเทศชาติ คณะทำงานสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด กรณีนักเรียนอาชีวศึกษา เสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขที่สำคัญ แบ่งได้เป็น ๒ ประการ คือ การป้องกันและการแก้ไขปัญหาโครงสร้างทางสังคมทั้งระบบให้มีลักษณะบูรณาการ และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้ง ๒ ระยะ ได้แก่ ระยะเร่งด่วน และระยะต่อไป

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้พิจารณาผลการศึกษาของคณะทำงานฯ ดังกล่าว และมีมติให้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ “แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด กรณีนักเรียนอาชีวศึกษา” (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบในโอกาสแรกด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ ปิ่นยารชุน)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐-๒๖๑๒-๕๒๒๒ ต่อ ๒๓๑

โทรสาร ๐-๒๖๑๒-๕๑๗๕-๘๐

บทสรุปผู้บริหาร

ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ

“แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด กรณีนักเรียนอาชีวศึกษา”

เด็กและเยาวชนถือได้ว่าเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ แต่ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีปัญหาที่เกิดขึ้นจากเด็กและเยาวชนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ ที่ผ่านมาเป็น การแก้ไขปัญหที่ปลายเหตุ ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหพฤติกรรมเด็ก และเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดยากที่จะประสบความสำเร็จ

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงได้จัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง “แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด กรณีนักเรียนอาชีวศึกษา” โดยศึกษาข้อมูล กฎหมายระเบียบ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดสัมมนา โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และนำความคิดเห็นที่ได้จากการสัมมนาประมวล สังเคราะห์ เพื่อจัดทำเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะ สาเหตุและปัญหาที่นักเรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด สรุปได้ดังนี้

๑. สภาพครอบครัวของเด็กกลุ่มนี้มีสภาวะวิกฤตของครอบครัว ที่กระทบต่อความเป็นปกติสุขของสมาชิกในครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัวในการจัดการกับปัญหาครอบครัว ไม่สามารถจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ขาดการดูแลให้ความรัก และเอาใจใส่ รวมถึงการปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้เด็กและเยาวชนมีปัญหา

๒. สภาพทางสังคม ซึ่งมีแหล่งอบายมุขอยู่มากมาย ไม่เข้มงวดกวดขันสถานบริการ ทำให้นักเรียนเกิดการมั่วสุม นำไปสู่พฤติกรรมที่เป็นปัญหา

๓. ความผูกพันระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ในสถาบันการศึกษามีน้อยมาก ทำให้ขาดการอบรมสั่งสอน ตลอดจนรุ่นพี่ของนักเรียนอาชีวศึกษามีส่วนสำคัญในการช่วยุ้ให้เกิดปัญหา ทำให้นักเรียนที่หลงผิดเกิดความอึดหิม และกระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง

๔. นักเรียนอาชีวศึกษาขาดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้จากสื่อ โดยเฉพาะที่สำคัญขาดความขังคืดหรือความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การแสดงออกทางสังคมที่ต้องการให้สังคมให้ความสนใจ

๕. การขาดทักษะทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่สามารถเลือกคบเพื่อนที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี เช่น มีค่านิยมทำตามรุ่นพี่ ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาถูกชักจูงให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

๖. ผู้ใหญ่ที่แวดล้อมไม่ได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหการมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดอย่างจริงจัง

๗. นักเรียนอาชีวศึกษาถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ด้อยค่าทางสังคม ทำให้มีความรู้สึกกดดัน จนนำไปสู่พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด

๘. การบรรจุหลักสูตรศีลธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษามีน้อยเกินไป ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาอาจมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดได้

๙. สภาพทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอาจเกินวิสัยของพ่อแม่ ผู้ปกครองจะอบรมให้เด็กและเยาวชนอยู่ในโอวาทได้

๑๐. คุณภาพของครูที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเสี่ยงต่อการกระทำความผิด

๑๑. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่นำเสนอต่อประชาชน ทำให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมความรุนแรงที่เกินขอบเขต

ความเห็นและข้อเสนอแนะ มี ๒ ประการสำคัญ คือ

๑. การป้องกันและแก้ไขปัญหาโครงสร้างทางสังคมทั้งระบบให้มีลักษณะบูรณาการ จะต้องแก้ไขดังนี้

๑.๑ ครอบครัว มีความสำคัญมากที่สุด จะต้องดูแลให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อเยาวชน

๑.๒ สถานศึกษา จะต้องเน้นความรู้คู่คุณธรรม มีการจัดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก ครูกับนักเรียน ผู้ปกครองกับครู โดยเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

๑.๓ หน่วยงานภาครัฐ ต้องมีการประสานการทำงานให้เกิดความเชื่อมโยงและต่อเนื่อง

๑.๔ สังคม ต้องให้ความสำคัญแก่เยาวชน โดยเฉพาะสื่อมวลชน ต้องเป็นสื่อกลางในการเสนอข่าวให้คนในสังคมมีความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียนอาชีวศึกษา

๒. การป้องกันปัญหาและแก้ไขปัญหาในระยะเร่งด่วนและระยะต่อไป

๒.๑ ในระยะเร่งด่วน ต้องส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง เช่น มีการจัดทำคู่มือเลี้ยงดูเด็ก และมีกองทุนเพื่อสนับสนุนครอบครัว สถานศึกษาต้องมีมาตรการป้องกันและแก้ไขการทะเลาะวิวาทให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น การเข้าค่ายฝึกอบรมระหว่างสถานศึกษา และมาตรการการป้องกันและแก้ไขลงโทษ นักเรียนอาชีวศึกษาที่กระทำความผิด เช่น จัดให้มีการปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทั้งรายเดี่ยวและรายกลุ่ม ประชาสัมพันธ์ความรู้อย่างต่อเนื่อง การจัดทำกิจกรรมร่วมกัน การเปิดเวทีการมีส่วนร่วมให้เยาวชนได้ดูแลกันเอง การมีมาตรการการลงโทษอย่างจริงจัง ไม่ให้มีการลอกเลียนแบบ เข้มงวดกวาดขันสถานที่บางแห่งที่เป็นแหล่งอบายมุข ให้เยาวชนได้ทำงานชดใช้สังคม

๒.๒ ในระยะต่อไป รัฐควรศึกษา ทบทวน กฎ ระเบียบ คำสั่ง ที่ไม่มีกลไกให้เกิดผลในทางปฏิบัติให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สัมมนาหาแนวทางและทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวกับเยาวชนให้มากขึ้น มีใบประกอบวิชาชีพให้แก่บุคคลที่ทำงานงานเกี่ยวข้อง

กับเด็กและเยาวชน จัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องในปัญหาเด็กและเยาวชน ปฏิรูประบบอาชีวศึกษา จัดหา
สถานที่ออกกำลังกายและการันทนาการ ส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ
รับนักเรียนอาชีวศึกษาเข้าฝึกงาน และที่สำคัญ ผู้ใหญ่ต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ปลุกฝัง
ทัศนคติ ค่านิยมรูปแบบใหม่ให้แก่เรียนอาชีวศึกษามุ่งกระทำความดี จะได้รับคำชมเชยจากสังคม

ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
“แนวทางแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด
กรณีศึกษานักเรียนอาชีวศึกษา”

๑. ความเป็นมา

เด็กและเยาวชนถือได้ว่าเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ เพราะจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า แต่ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาเด็กและเยาวชนเกิดขึ้นเป็นอย่างมาก อาทิ เช่น การทะเลาะวิวาท การมั่วสุมทางเพศ ดิคาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น มีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อบำบัดฟื้นฟูเยาวชนที่กระทำความผิด แต่ไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาได้ นอกจากบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นได้เท่านั้น ซึ่งขณะนี้ปรากฏว่ายังมีปัญหาการทะเลาะวิวาทอยู่เป็นประจำส่งผลเสียหายต่อชีวิต ครอบครัว และทรัพย์สิน การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่ต้นเหตุจะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาทางโครงสร้างในภาพรวมทั้งระบบ โดยไม่แยกการแก้ไขในส่วนใดส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ จะทำให้การป้องกันแก้ไขปัญหามาตรึมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดยากที่จะประสบความสำเร็จได้

การแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดนั้น พบว่า กรณีศึกษานักเรียนอาชีวศึกษาประสบกับปัญหามากมาย เนื่องจากนักเรียนอาชีวศึกษายังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ขาดการยั้งคิด อารมณ์ร้อน และมักจะตัดสินใจกระทำความผิดด้วยความรุนแรง ดังที่เห็นได้จากการที่นักเรียนอาชีวศึกษาหลายคนทำร้ายกันระหว่างโรงเรียน ซึ่งเป็นรายงานข่าวจากสื่อมวลชนมาโดยตลอด และนับวันจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น ภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนต่างก็พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้ทำการศึกษาและจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด กรณีศึกษานักเรียนอาชีวศึกษา” เสนอต่อสภาที่ปรึกษาฯ เพื่อพิจารณานำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้เพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมเยาวชน โดยเฉพาะนักเรียนอาชีวศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด โดยมีเป้าหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปปรับปรุงแก้ไข และบูรณาการ ให้นักเรียนอาชีวศึกษาเติบโตเป็นอนาคตที่ดีของชาติต่อไป

๒. การดำเนินการของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะทำงานสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

ศึกษาข้อมูล กฎหมาย ระเบียบ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่เกิดจากนักเรียนอาชีวศึกษา และจัดสัมมนา โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานของภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันรับฟังปัญหาและหาทางแก้ไข โดยนำความรู้

ที่ได้จากการศึกษาข้อมูล และความคิดเห็นที่ได้จากการสัมมนา มาประมวลและสังเคราะห์ แล้วจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง “แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด กรณีนักเรียนอาชีวศึกษา”

๓. สาเหตุและปัญหาที่นักเรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด

พฤติกรรมของเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด โดยเฉพาะนักเรียนอาชีวศึกษา นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญ ดังนี้

๑. สภาพครอบครัวของเด็กกลุ่มนี้มีสภาวะวิกฤตของครอบครัวที่กระทบต่อความเป็นปกติสุขของสมาชิกในครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัวในการจัดการกับปัญหา ครอบครัวไม่สามารถจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ขาดการดูแลให้ความรักและเอาใจใส่ รวมถึงการปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้เด็กและเยาวชนมีปัญหา

๒. สภาพทางสังคม ซึ่งมีแหล่งอบายมุขอยู่มากมาย ไม่เข้มงวดกวดขันสถานบริการ ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาเกิดการมั่วสุม นำไปสู่พฤติกรรมที่เป็นปัญหา

๓. ความผูกพันระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ในสถาบันการศึกษามีน้อยมาก ทำให้ขาดการอบรมสั่งสอน ตลอดจนรุ่นพี่ของนักเรียนอาชีวศึกษามีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือให้เกิดปัญหา ทำให้นักเรียนที่หลงผิดเกิดความฮึกเหิม และกระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง

๔. นักเรียนอาชีวศึกษาขาดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้จากสื่อ โดยเฉพาะที่สำคัญขาดความขังคืดหรือความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การแสดงออกทางสังคมที่ต้องการให้สังคมให้ความสนใจ

๕. การขาดทักษะทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่สามารถเลือกคบเพื่อนที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี เช่น มีค่านิยมทำตามรุ่นพี่ ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาถูกชักจูงให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

๖. ผู้ใหญ่ที่แวดล้อมไม่ได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal ที่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดอย่างจริงจัง

๗. นักเรียนอาชีวศึกษาถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ด้อยค่าทางสังคม ทำให้มีความรู้สึกกดดันจนนำไปสู่พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด

๘. การบรรจุหลักสูตรศีลธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษามีน้อยเกินไป ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาอาจมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด

๙. สภาพทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดวิกฤติทางสังคม อาจเกินวิสัยของพ่อแม่ผู้ปกครองจะอบรมให้เด็กและเยาวชนอยู่ในโอวาทได้

๑๐. คุณภาพของครูที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเสี่ยงต่อการกระทำความผิด เช่น การขาดทักษะการเรียนการสอนที่จะสื่อให้นักเรียนอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และการขาดทัศนคติที่ดีที่ถูกต้องของครู อาจารย์ ในการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบ

๑๑. อิทธิพลของสื่อมวลชน ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ที่นำเสนอต่อประชาชน ทำให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมความรุนแรงที่เกินขอบเขต

ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ “แนวทางแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด กรณีนักเรียนอาชีวศึกษา”

ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ที่นับวันจะมีความรุนแรงยิ่งขึ้น ส่งผลเสียต่อครอบครัว ชีวิต ทรัพย์สิน และประเทศชาติ คณะทำงานสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เล็งเห็นความสำคัญในปัญหาดังกล่าว จึงจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด กรณีนักเรียนอาชีวศึกษา โดยได้เสนอแนะแนวทางแก้ไข ที่สำคัญแบ่งได้เป็น ๒ ประการ คือ การป้องกันและการแก้ไข ปัญหาโครงสร้างทางสังคมทั้งระบบให้มีลักษณะบูรณาการ และแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหาทั้ง ๒ ระยะ ได้แก่ ระยะเร่งด่วน และระยะต่อไป สรุปได้ดังนี้

ก. การป้องกันและแก้ไขปัญหาโครงสร้างทางสังคมทั้งระบบให้มีลักษณะบูรณาการ

๑. ครอบครัว ครอบครัวเป็นหน่วยสังคมแรกที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิดของนักเรียนอาชีวศึกษา ครอบครัวต้องให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อนักเรียนอาชีวศึกษา โดยภาครัฐต้องให้ความรู้และฝึกอบรมพ่อแม่หรือให้ความช่วยเหลืออื่นๆ จัดสถานที่หรือกิจกรรมสำหรับครอบครัว เช่น สวนหย่อม ป่าชุมชน ค่าครอบครัว วนอุทยาน พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ ลานคนตรี ลานคนเมือง เป็นต้น พัฒนาและจัดหาสื่อหรือสื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่ความรู้ส่งเสริมความเข้าใจในครอบครัว ให้ความรู้ตามอชยาศัยแก่เด็กและครอบครัว ส่งเสริมสนับสนุนให้การศึกษแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่ให้มีปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการเลี้ยงดูบุตร โดยให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีทักษะการเลี้ยงดูลูกและอบรมสั่งสอนลูกด้วยความรักและเข้าใจ ไม่ปล่อยปละละเลยเด็ก หรือไม่อบรมสั่งสอนลูก เพื่อให้ครอบครัวมีความสุขและป้องกันปัญหาครอบครัวแตกแยก

๒. สถานศึกษา สถานศึกษาเปรียบเสมือนเป็นพ่อแม่คนที่สองของเด็กและเยาวชน รัฐควรให้ความเอาใจใส่แก่สถานศึกษา ด้วยการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ให้นักเรียนอาชีวศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม โดยเน้นด้านวิชาการและการปฏิบัติไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เป็นการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษานำไปพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ โดยให้ความสำคัญกับการจัดระบบความสัมพันธ์ ดังนี้

๒.๑ การจัดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก

จากสภาพปัญหาที่ไม่เพียงแต่มีการยกพวกทำร้ายกันระหว่างเด็กต่างโรงเรียนเท่านั้น ในแต่ละโรงเรียนเองยังมีเด็กก่อการทะเลาะวิวาท การข่มขู่ การข่มเหงรังแกกัน เช่น

เด็กนักเรียนใหม่ถูกเด็กนักเรียนเก่ารังแก หรือเด็กที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากเพื่อนคนอื่นๆ มักจะถูกล้อเลียนถูกข่มเหงรังแก หากพิจารณาสาเหตุที่ทำให้เด็กทะเลาะกัน ข่มเหงรังแกกัน เป็นเพราะเด็กขาดทักษะในการจัดการปัญหาและขาดทักษะในการควบคุมอารมณ์ตนเอง ดังนั้น โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเฉพาะการสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นอกเห็นใจ การเข้าใจกัน ความสามัคคี เช่น กิจกรรมที่ช่วยน้องในช่วงเปิดเทอม การมีเพื่อนคู่หู (Buddy) โดยจับคู่เด็กที่มีความแตกต่างกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เด็กเรียนเก่งคู่กับเด็กเรียนไม่เก่ง เด็กแข็งแรงคู่กับเด็กอ่อนแอ กิจกรรมค่ายลูกเสือ กีฬาสี ในปัจจุบันงานกีฬาสี กลายเป็นเรื่องแพ้ชนะ การใช้ความรุนแรงต่อกันมากกว่าสามัคคีช่วยเหลือกัน ชุมชนต่างๆ การฝึกทักษะ ให้เด็กรู้จักจัดการปัญหาและควบคุมอารมณ์ตนเอง

๒.๒ การจัดการความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็กนักเรียน

กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ ควรเสริมสร้างการสื่อสารแบบ ๒ ทาง ระหว่างครูกับเด็ก และครูควรมีทักษะในการประเมินสถานะเด็ก ประเมินความต้องการของเด็ก อีกทั้งควรมีความรู้และทักษะในการแทรกแซงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก ทักษะในการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ทั้งนี้ เมื่อครูทราบสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาแล้ว ครูสามารถเข้าไปแทรกแซงจัดการปัญหาและให้บริการแก่เด็กได้ ตรงตามความต้องการจำเป็นของเด็ก

๒.๓ การจัดการความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครู

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครูเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยกันดูแล และคุ้มครองเด็ก แต่ปัจจุบันพ่อแม่ส่วนใหญ่มักจะโยนบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาเด็ก ให้เป็นบทบาทของโรงเรียน ส่วนโรงเรียนเห็นว่าเป็นบทบาทของผู้ปกครอง

แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ เช่น จัดพบปะผู้ปกครองเทอมละ ๑ ครั้ง (พบเป็นการส่วนตัว) โดยนำเอาปัญหาของเด็กมาคุยกันและร่วมกันหาทางออกร่วมกับผู้ปกครอง ในการกำหนดกฎเกณฑ์ความปลอดภัยสำหรับเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน จัดเวทีแลกเปลี่ยน หรือจัดกิจกรรมที่เน้นการสื่อสารระหว่างกัน จัดอบรมผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องทักษะการเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็ก

๓. หน่วยงานภาครัฐ ถึงแม้ว่าจะมีการปฏิรูประบบราชการแล้วก็ตาม แต่การทำงานของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรแก้ไขปัญหาคเด็กและเยาวชน ยังขาดการประสานงาน และเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง เช่น หน่วยงานรัฐบางแห่งที่ดูแลเรื่องปัญหาเยาวชน เสพติด ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ทำให้ไม่มีการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ขาดแนวทางที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาค กล่าวคือ หน่วยงานภาครัฐ ควรกำหนดตำแหน่ง และลักษณะงาน สนับสนุนให้บุคลากรมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาคเด็กและเยาวชนได้ เช่น การมีหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในระดับกรม ในการดำเนินงานพัฒนา (โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีมีความรับผิดชอบต่อสังคม) คุ้มครอง แก้ไขปัญหา และบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ให้บริการอย่างครบวงจรแก่เด็ก เยาวชนและครอบครัว

๔. สังคม โดยทั่วไปสังคมมักจะมีทัศนคติว่า เด็กและเยาวชนที่มีปัญหาจะต้องได้รับการลงโทษ เช่น ส่งเข้าสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ทำให้เด็กและเยาวชนมีปัญหาคความกดดัน และอาจก่อให้เกิดปัญหาได้อย่างไม่จบสิ้น ดังนั้น สังคมจึงควรเข้าใจเด็ก โดยเฉพาะสื่อมวลชน ต้องเป็นสื่อกลางในการเสนอข่าว เพื่อให้คนในสังคมมีความรู้สึกที่ดีในตัวเด็กและไม่ควรนำเสนอข่าวที่เน้นความรุนแรงจนทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบ และควรเพิ่มสถานที่ออกกำลังกาย หรือสวนสาธารณะ กีฬา สันทนาการและกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาตนเอง สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และที่สำคัญสังคมไม่ควรมองเด็กและเยาวชนเหล่านี้ว่ามีปัญหาแต่สังคมควรตระหนักว่าเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาพฤติกรรม มาจากสาเหตุที่สังคมแวดล้อมของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ เป็นปัจจัยกระตุ้นที่สำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม เช่นที่ว่านี้ จึงควรแก้ไขที่ต้นเหตุที่แท้จริงของปัญหา

ข. การป้องกันและแก้ไขปัญหามาระยะเร่งด่วน และระยะต่อไป

๑. การป้องกันและแก้ไขปัญหามาระยะเร่งด่วน

๑.๑ ครอบครัว

๑) ควรส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง โดยบิดามารดาควรเข้าใจสภาพวัยรุ่น และเป็นທີ່ปรึกษา เมื่อมีปัญหา สอดส่องดูแลความประพฤติอย่างต่อเนื่อง ไม่ให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเสี่ยงต่อการกระทำความผิด และให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว ช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การทะเลาะวิวาท เป็นต้น

๒) ควรมีจัดพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อให้ทราบข้อมูลที่แท้จริง และหาทางแก้ไขไม่ให้มีการทะเลาะวิวาท หรือมีพฤติกรรมอื่นที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด

๓) เมื่อมีปัญหาที่นักเรียนเกิดการทะเลาะวิวาท ครอบครัว โดยเฉพาะ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ควรร่วมมือในการแก้ไขปัญหา และติดตามผลการแก้ไขปัญหอย่างต่อเนื่อง

๔) ให้มีการช่วยเหลือพ่อ-แม่ เช่น การให้การฝึกอบรม การให้คำแนะนำ และการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างพ่อ-แม่ กับเด็ก เพื่อให้ครอบครัวมีความอบอุ่น

๕) ให้มีการใช้มาตรฐานขั้นต่ำของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เช่น มีการจัดทำคู่มือการเลี้ยงดูเด็ก การจัดฝึกอบรมทักษะในการเลี้ยงดูเด็กให้แก่พ่อแม่ เป็นต้น

๖) ให้มีกองทุนเพื่อสนับสนุนครอบครัวเช่นเดียวกับกองทุนคุ้มครองเด็ก เพื่อให้เด็กและเยาวชน ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีพฤติกรรมที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม

๑.๒ สถานศึกษา

๑) ควรกำหนดให้สถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ใช้เครื่องแบบนักเรียน เครื่องแต่งกาย ให้เป็นแบบเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน

๒) สถานศึกษาต้องมีมาตรการในการป้องกันการทะเลาะวิวาท และสามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น การหักคะแนนเมื่อกระทำความผิด ตลอดจนมีบริการให้คำปรึกษา แนะนำการดำเนินชีวิต ให้ความรู้ ให้ความสำคัญ แก่นักเรียนอาชีวศึกษาให้มากขึ้น โดยเป็น ลักษณะกิจกรรมเข้าค่ายฝึกอบรม ในสถาบันการศึกษา หรือระหว่างสถาบันการศึกษา หรือระหว่าง หน่วยงานอื่น เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความคุ้นเคย รู้จักกัน มีจิตใจที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นประโยชน์ต่อสังคม

๓) ควรปรับปรุงมาตรฐานการรับนักเรียนอาชีวศึกษาของสถานศึกษา โดยต้องคำนึงถึงพฤติกรรมของนักเรียนก่อนที่จะรับเข้าศึกษา

๔) สถานศึกษา ควรให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงโทษทางกฎหมาย การคำนึงความรับผิดชอบชีวิตแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

๕) ในสถานศึกษาควรมีนักจิตวิทยา หรือครูสอนจิตวิทยาที่สามารถ ให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ แก่นักเรียนอาชีวศึกษา

๖) ควรบรรจุหลักสูตรศีลธรรม จริยธรรม เพื่ออบรมสั่งสอนความประพฤติ ของนักเรียนอาชีวศึกษา ให้กระทำตนเป็นพลเมืองดี

๗) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาสร้างสิ่งประดิษฐ์และ นวัตกรรมใหม่ๆ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

๘) สร้างค่านิยมให้สถานศึกษาที่สอนในระดับอาชีวศึกษา มีความเป็น เลิศทางวิชาการ

๑.๓ มาตรการการป้องกันและแก้ไขของโทษนักเรียนอาชีวศึกษาที่กระทำความผิด

๑) ควรหามาตรการป้องกันไม่ให้นักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาท เช่น ให้สถานศึกษาจัดให้มีการปฐมนิเทศ ติดตามกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง และให้นักเรียน รับรู้ถึงบทลงโทษ และผลที่ได้รับจากการกระทำความผิด โดยให้ปรึกษาทั้งรายกลุ่มและรายกรณี

๒) สถานศึกษาและหน่วยงานภาครัฐ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ อย่างต่อเนื่อง ให้นักเรียนรับทราบถึงโทษและการสูญเสียที่จะเกิดขึ้น จากการกระทำความผิด

๓) ควรมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษา นักเรียน ในแต่ละแห่ง เพื่อลดความขัดแย้งในสถานศึกษา

๔) ควรเปิดเวทีการมีส่วนร่วมให้เด็กและเยาวชนได้ดูแลตนเอง โดยให้ผู้ใหญ่ จัดหาอุปกรณ์และสถานที่ให้

๕) ควรมีมาตรการลงโทษนักเรียนที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ อย่างจริงจัง และไม่ให้เกิดการลอกเลียนแบบ

๖) การลงโทษนักเรียนที่ทะเลาะวิวาท ควรให้ทำงานชดใช้สังคม เช่น ซ่อมเครื่องยนต์ บูรณะซ่อมแซมอาคารสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น

๓) ควรเข้มงวดกวดขันให้สถานที่ยางแหว่งที่เด็กและเยาวชน ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเข้าไปใช้บริการ เช่น แหล่งบันเทิงในเวลากลางคืน หรือสถานบริการที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด

๔) หน่วยงานของรัฐทุกแห่งที่เกี่ยวข้อง ต้องควบคุมนักเรียนไม่ให้มีการทะเลาะวิวาท โดยให้ถือว่าเป็นนโยบายระดับชาติ

๒. การแก้ไขในระยะต่อไป

๑) รัฐควรศึกษากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ที่ไม่มีกลไกให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เพื่อสามารถปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งเหล่านี้ ให้มีผลในการแก้ไขป้องกันการเกิดเหตุทะเลาะวิวาท เช่น กฎกระทรวง เพื่อพัฒนาหรือคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๒) รัฐควรเป็นแกนนำให้มีการอบรมสัมมนาในแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหา และผลที่ได้จากการสัมมนา ต้องมีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๓) รัฐควรสนับสนุนเรื่องการวิจัยเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา

๔) ควรให้ครู ชุมชน ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมกันในการพัฒนาหรือคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๕) ควรจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหรือคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้มากขึ้น เช่น การฝึกวิชาทหารรักษาดินแดน ให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันได้รับการฝึก เพื่อสร้างระเบียบวินัย ความรับผิดชอบแก่ตนเองจัด โครงการผู้นำเยาวชนรักชาติ โดยเป็นกิจกรรมเข้าค่าย มีกองทัพเป็นผู้รับผิดชอบ และกระทรวงศึกษาธิการหรือปราชญ์ชาวบ้าน ควรมีบทบาทในการพิจารณาหลักสูตรร่วมกับกองทัพด้วย

๖) ควรมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้แก่บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก ในลักษณะเช่นเดียวกับใบอนุญาตว่าความของทนายความ เพื่อให้สภาของผู้ประกอบวิชาชีพ มีบทบาทกำกับดูแลและพัฒนามาตรฐานในการให้บริการแก่เด็ก เยาวชน และครอบครัว

๗) การแก้ไขพฤติกรรมเด็กและเยาวชนควรแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ คือ ครอบครัว และตัวนักเรียน โดยบูรณาการเป็นภาพรวม แล้วแก้ไขทั้งระบบและให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๗.๑ จัดทำฐานข้อมูลเพื่อทราบข้อเท็จจริง เช่น การจำแนกปัญหาสาเหตุ และพฤติกรรมเด็ก สถิติ ข้อมูล พื้นที่แนวโน้มที่เกิดความรุนแรง ความต้องการของตลาดแรงงานที่ต้องการรับนักศึกษาอาชีวศึกษา เป็นต้น

๗.๒ ปฏิรูประบบอาชีวศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และติดตามประเมินผล ตลอดจนถึงการฝึกงานเพื่อประกอบอาชีพในทางสุจริตได้ต่อไป เช่น ขอความร่วมมือจากสถานประกอบการรับเด็กเข้าฝึกงาน และเพิ่มสวัสดิการให้แก่ครู อาจารย์ ในระดับอาชีวศึกษา เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ เป็นต้น

๗.๓ จัดหาสถานที่ใช้ในการออกกำลังกายหรือกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น กิจกรรมการสร้างสรรค์สังคม ตามที่นักเรียนอาชีวศึกษามีความสนใจ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ ความรุนแรง

๗.๔ ส่งเสริมการทำสื่อส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม เผยแพร่ให้เด็ก และเยาวชนมี “สติ” ก่อนที่จะตัดสินใจในการกระทำที่อาจจะส่งผลต่อความรุนแรงได้

๗.๕ ส่งเสริมให้มีโครงการบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถานที่ต่างๆ

๗.๖ ส่งเสริมให้สถานประกอบการเปิดโอกาสให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา เข้าทำงานในสถานประกอบการต่างๆ นอกเวลาเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

๘) ผู้ใหญ่ต้องวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กและเยาวชนได้ประพฤติ และปฏิบัติตาม และผู้ใหญ่อควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยอยู่ภายในกรอบที่ดีของสังคม

๙) ปลุกฝังทัศนคติ ค่านิยมรูปแบบใหม่ ให้นักเรียนอาชีวศึกษามุ่งกระทำความดี จะได้รับคำชมเชยจากสังคม

๑๐) รัฐต้องเร่งดำเนินการในเรื่องของการศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๑ ให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมโดยเร็ว
